Ročník XII. — Číslo 41. Kvasilov dne 17. října 1937. Opłata pocztowa uiszcz. gotówką. 35 gr.

Hlas Volyně

Týdeník věnovaný českým zájmům v Polsku.

Rukopisy se nevracejí.

ADRES REDAKCJI: KWASIŁÓW - CZESKI

Mravnost je založena na citu. Ale není každý cit pravý, pěkný, a protože mravnost na citu je založena, neodporuje proti rozumu.
T. G Masaryk.

Malinský Josef.

Chmelařům.

Chtěl bych říci prostřednictvím tisku několik slov našim pěstitelům chmele.

Naše menšina děkuje svému zdárnému národohospodářskému vývoji na Volyni pěstování chmele. Tato rostlina byla sem na Volyň přenesena ze staré vlasti a proto plným právem měli jsme jako pionéři z této myšlénky těžiti k našemu celkovému zesilování majetkovému. Poněvadž jsme byli těmi, kteří zavedli pěstování chmele zde na Volyni a vždy jsme byli vedoucími v tomto oboru zemědělském, pokládám za povinnost upozorniti všechny naše pěstitelé chmele, že tento primát si musíme udržeti.

Chmel jest surovina pivovarská a vyznačovati se má; pečlivým česáním stejnoměrných, dokonale vyvinutých hlávek přiměřené velikosti. Má býti jasné, žlutavězelené barvy, pěkného hedvábného lesku, hebkého ohmatu, bohatý na moučku, intensivní, líbezné vůně, hojně lepkavý a má býti úplně prost paciček.

To vše výšeuvedené vyžaduje od chmele kupující čili ten, který bude jej zpracovávati a tudíž těmto požadavkům musí se producent plně podrobiti, chce-li své zboží dobře prodati. Tomu všemu se v značné míře přihlíželo v létech předválečných se strany pěstitele, ale dnes poněkud věc se béře jinak. Jednak nejsou to ti pěstitelé předváleční, kteří byli v tomto odboru odborníky a kteří pěstovali chmel s určitým zamilováním a honosili se dobrou kvalitou, potom konečně i sami obchodníci chmelem poněkud na svých požadavcích povolili, ovšem u nás, ale ne v zahraničí, kam chmel náš převážně jest transportován. Tam ovšem chmel špatně pěstovaný, česaný, sušený a tříděný ma jakost podřadnější a také jest dle toho honorován. Ten obchodník s chmelem, který konečně jej exportuje, musí výšeuvedené nedostatky odstraňovati a totiž, musí chmel předem tříditi, odstraňovati listy hnědé nebo černé hlavičky, šťopky utrhávati a celá ta práce jde na účet producenta a nikdy na účet kupce. Kupující musí dodati na trh zboží na základě předem sjednaných obchodních podmínek a tudíž musí přizpůsobit naši surovinu chmelovou požadavkům zahraničním, jak svoji jakostí tak i cenou. Je-li určitou oblastí dodáván do prodeje chmel dobrý, kupující vždy si tuto okolnost uvědomuje, rád tam zajíždí aby potřebný nákup uskutečnil a dle toho také platí.

Letos navštívila naše volyňské chmelařství katastrofa. Jisto jest, že tím naše osady materiálně jsou velice poškozeny. Letošní úrodu chmelovou mohli jsme směle nazvati chmelovým hřbitovem. Byla pochována veškerá práce spojená s obděláváním, naděje příjmová a snad v některých případech i chuť k dalšímu produkování. Chmel letos zklamal, nejen ty kteří nic nesklidili ale i ty kteří sklidili a poměrně na tak nebývalou katastrofu nízské ceny tržili. Tu nejlépe je vidět, že chmel je rostlina, která jest plně závislá na cenách zahraničních — surovina, která není spotřebována v kraji a nýbrž exportována.

V poslední době na Lubelsku a Poznaňsku všemožně pracují k tomu,

(Dokončení na str. 3.)

Konference.

Ačkoliv nebyla řádně vyhlášena válka, musil anglický ministerský předseda ve své poslední řeči zjistit, že máme již válku, a to ve Španělsku a v Číně. Nezbývá tudíž diplomacii nic jiného, než se pokusit o rychlé ukončení válek, a to hlavně demonstrováním, že ani vítězům válek nebude dovoleno ostátními státy plné využití vítězství, takže i pro ně by bylo lépe nepřinášet oběti, které budou většinou marné a uzavřít kompromisní mír.

Japonsku má tuto situaci demonstrovat konference signatářů paktu devíti za vedení Ameriky. Italii pak má totéž demonstrovat jaksi přátelsky konference tří velmocí za vedení Anglie a odmítne-li Řím, má tutéž hrozbu demonstrovat společný podnik Anglie a Francie, dokonce prý i námořní demonstrací obou proti Italii.

Zatím nejsou však věci ještě tak daleko, takže britský premiér vyslovil že italská odpověď na pozvání ke konferenci tří bude takového rázu, že nás všechny spojí v hlubokém souladu. Těmito ochotnými a mírnými slovy chtěl zajisté Chamberlain usnadniti Mussolinimu těžké rozhodnutí, které tento hledá společně s Německem již řadu dnů.

Podle nedávného případu kolem konference v Nyonu, je možno očekávat, že Italie nepřijme hladce pozvání anglo-francouzské ke konferenci, že však potom po činu obou západních velmocí najde cestu k dohodě. Je zajisté jasno, že Mussolini se příliš chlubil svými dobrovolníky pro vítězství generála Franca než aby je mohl odvolati, když ještě nedobyli vítězství konečného. Avšak ponechá-li je ve Španělsku, riskuje zase na druhé straně posílení Valencie dodávkami všeho, výzbroje i dobrovolníků po otevření hranice francouzsko-španělské. Nechce-li dále Italie připustit, aby Španělsko ovládl bolševismus, nepřipustí zase ani Francie ani Anglie, aby Španělsko ovládla Italie a aby svými posádkami na Baleárech a v španělském Maroku ohrožovala dopravu francouzských vojsk z Afriky do Francie. Ujištění italské, daná již několikráte, že stáhne všechny své oddíly ze Španělska po vítězství Francově nestačí Francii a Anglii, neboť Francovo vítězství jde pomalu a ony nemohou po dlouhou dobu riskovat ohrožení vého spojení se severní Afrikou. Odmítá-li dále Italie jít na konferenci bez Německa, setká se v londýnském nevměšovacím výboru sice s Německém, ale také s Moskvou, čemuž se chce Londýn vyhnouti právě svoláním konference tří, bez Berlína, ale také bez Moskvy. Jak řekl Chamberlain, otevřela by konference tří cestu i pro ony rozhovory — patrně jde o ústupky Italii jinde — které byly předmětem nedávné výměny dopisů mezi ním a Mussolinim. Ten zajisté ví, že si ani konservativní vláda anglická nepřeje mít Španělsko s vládou komunistickou, takže rozpor netkví zde, nýbrž jinde, t. j. v zápasu Italie a Anglie o moc v Středozemním moři, z kteréhož zápasu Mussolini svými velkými slovy učinil pro sebe zbytečně otázku prestižní. Kdežto Anglie netrpí na úspěchy prestižní, jsou tyto skoro hlavní věcí u států dynamických, jako jsou Italie a Německo.

Nár. Pol.

Osvětová hlídka.

Inž. Alois Knotek:

Ocún.

Na podmoklých loukách kolem Styru, Horyně a jejich přítokách, na zastrčených pastviskách mezi lesy vklíněných, podél bažin na místech zvýšených, málo přístupných, k slunci obrácených a od větrů chráněných libuje si ocún. Příroda je k němu přísná, bezohledná a ukrutná. Stává se, že některý rok se jeho květ ani nerozvine, slunce ho nepotěší ani jediným teplým paprskem. Rostlina musí vytrvale pracovati, chce-li svůj rod zachovati a rozmnožovati se. A ten hrozný boj, to dědictví z časů mezozoických trvá miliony let. Květina za ten čas se pojistila, zachovává se cibulkou i semenem. Na bezměrných prostorách zeměkoule vymřelo rostlinstvo bahenní, nastoupilo počasí teplejší a objevily se nové formy květiny, mezi nimi byl ocún. Chránil svůj život vytrvale, přizpůsoboval se poměrům a počasí, nesnesl přílišné vlhkosti, ani dlouhého sucha, hynul před úpalným sluncem i před zimou. Dobu svého květu posunul na teplé dni podzimní.

Minula doba letní. Nastal podzim, noci chladné, časté deště a slunce málo. Listí se stromů padá, vše v přírodě připravuje se k zimnímu spánku nebo odchází na věky. Podzimní vítr — zvěstun zimy hlásí rostlinám, že pomalu přijdou mrazy, aby se připravily. Odpověď záhy přichází, zeleň stromů barví se na žluto, červeno, listí hraje všemi barvami a vytrvalé padá. Každá rostlina již v létě připravuje se na zdánlivou smrt, stahuje nasbíranou potravu do kořenů a ovoce, otuluje své pupeny pláštěm smolným; vodní rostliny zapouštějí se pod vodu. Vegetace je živá, rozumí lépe nežli člověk jak se na zimu připraviti, potomstvo zachovati, semena zachrániti, aby padla na půdu úrodnou.

V ten čas, kdy v starém parku, v holých větvích směsici, si babí léto snivá jeseň věší, květe ocún. Pyšně k nebi trčí jeho ojedinělé fioletové kalichy. Nevoní, jsou smutné, ale nevýslovně krásné.

Lid ho nazývá zimovít, snad od toho, že „zimu vítá,“ vědecky se jmenuje Colchicúm. Rostlina z rodu liliovitých jako podobný šafrán, který se pěstuje v Arabii. Fioletově zabarvené lístky květu chrání pečlivě pestík a tři čnělky, pod nimi v hlubokém stvolu ukrývá se podle všeho sladký nektar medový, který láká k sobě různý hmyz, hlavně včely a čmeláky. Dostati se k tomuto sladkému pokladu může se jenom při aktu oplodnění pestíka ocúnu pylem.

Rostlina ta brání se silným jedem, aby nezhynula docela. Její listy, lodyha, cibulka, květ i semena obsahují alkaloid „colchicin“, který po dlouhá leta, se v ní zachnvává. Semena dávají až 0,5 proc. prudkého jedu, v lékařství užívaného od r. 1820 pod jménem „semen colchici.“

Zajímavé jest, že krávy a koně na podzim se pasoucí vyhýbají se velmi opatrně místům, kde ocún květe, také v otavě dovedou rozeznaati listí jeho a za žádných okolností ho nesežvýkají. Něco podobného jako u čemeřice černé, která na loukách velmi zhusta přichází a v seně bývá. Kůň sežere seno do posledního lístku, ale „černé listy“, jak lid říká, zůstaví netknuté. Ani h'adové zvíře se nedá ocúnem nebo čemeřicí oklamati. Staly se pokusy, že do chleba zabalil se list ocúnu a dal koni. Chtivě žere, ale za chvíli chléb jednoduše vypustí!

Kozy a ovce se ocúnu nebojí, přijdou-li na pastvě na něj, vyderou ho do posledního lístku, chutná jim, v jejich žaludku nepůsobí obtíží, ani neotravuje, ale za to mléko není k požitku lidem a dětem. Je otrávené colchicinem.

V jednom zákoutí Macedonie, kde řeka Vardar tvoří podmoklá pastviska, přicházely případy otrávení dětí po kozím mléku. Jedině na podzim. Záhada nevysvětlitelná. Teprve Dr. Levitus, lékař pražský, působící v Sofii v Bulharsku dokázal, že jde o otravu colchicinem, který koza pouští do svého mléka.

Po světové vojně jen ojedinělé se ocún objevuje, lid ho ničí jako rostlinu jedovatou, na pastviskách bývá vypálený, aby se již nikdy více neukázal. V některých místech zapadlých a nepřístupných sbírají ho dosud „čarodějné báby a prodávají jako výborný prostředek smíchaný s listím jmelí proti „koklušu“ t. j. černému kašli, také se dává píti jeho odvar s zeměžlučí a diviznou dětem, které napadá nemoc, zvaná „Vítův tanec“. Tvrdí se, že utišuje vnitřní bolesti a přivádí posilňující spánek.

Na svých cestách po Macedonii přesvědčil jsem se, že ocún je hledaným v barvířství na žluto, zeleno, modro i fialovo. Způsoby ty jsou tajemstvím některých rodin.

Chemie zná barvící prostředek z ocúnu, zvaný „antocian“, který se v barvírnách dosti často užívá.

Za vichřice světové války zanesl mne osud do zemi p'ocké, tam jsem dlel na svátky velikonoční ve vesnici Nujno, nedaleko od Kamena Kaširského u české rodiny. Hospodář ještě mluvil po „našemu“ Jmenoval se Stehlík a pocházel z Kašperských hor. Oženil se s Ruskou, bohatou selskou vdovou. Na svátky dostal jsem od slič-

---

Besídka.

Sobota na Lysé hoře.

(Ukázka z knihy Zdzislava Harlendera: „Ctitele Dejbůh Svarožica.“ S povolením autora překládá Inž. Alois Knotek.

(Dokončení.)

* * *

Selským vozem, na prknech co se vozí hnůj, po lesním bezcestí přivezli odsouzenou na úpatí hory a dále hnali ji pacholci soudní bez milosrdenství na temeno vrchu. Oblékli ji v režný pytel zakrývající břicho, a bedra opásali lodyhou peluňku a divizny, jak na obřadech pohanských v čase necudných zábav při křesání ohně. Běžela po ostrých kamenech, nohy do krve rozdírala, ohýbajíc se bolestně od tíhy svazků louče, která sloužiti měla k rozdělání ohně. Starostliví pacholci pilně střežili každý její pohyb a vynasnažovali se, aby pohance a čarodějnici dělali cestu k smrti ještě hroznější. Jeden z nich měl trochu slitování a časem zastrčil oštěp do otýpky louče, pozdvihl je, aby si mohla tíhu na bílých plecích popraviti. Zástup zvolna postupoval po strmem návrší, porostlém staletým lesem jedlovým. Stezku osvětlovalo tajemné světlo měsíce a krvavé záře nesených pochodní. Pacholci umlkli, přestali se vysmívati nevinnému stvoření, ale za s bázní pohlíželi do hlubokých stěn lesu, očekávajíce každou chvíli nenadálý nápad čarodějnic, černých čertů a lesních mužů, kteří tu, v těch temných samotách mají svoje sídla. Obraceli se, ale při pohledu zlatého kříže na prsou kněze za nimi postupujícího, vždy se upokojili. Oddechnuli všichni, kdy na temenu vrchu osvětlila se polana prostorná, zákoutek čarodějek, kde už před tím kati připravili ohromnou hranici dříví.

Odsouzené dívce, umučené těžkým břemenem stáhnuto s těla kus režného pytle, stála tu před svými soudci a zvědavými dětmi v celé kráse svého nahého pohanského těla, jen dlouhé vlny rozpuštěných vlasů splývaly jí po ňadrech.

Kati vtáhli ji na povrch hranice z jedlových kmenů a přivázali k vyčnívajícímu sloupu. Zapálili svazky louče se všech stran. Na štítě Lysé hory vzplanula ohromná pochodeň, červená zář zalila nebe, pobledly hvězdy i stříbrný kotouč měsíce.

Do hrozného ohně přilétali sýčkové i netopýři, roje velikých mur, které si v plamenech křídla spalovaly. Pláč sový krev v žilách zastavoval, všichni byli přesvědčeni, že čarodějnice, upíři a všichni černí duchové se tu sběhli, aby lamentovali nad upálenou sestrou. Se všech stran hrnou se do ohně, bijí do něho, aby se s ní rozloučili.

Po lesích zahučel šum veliký, žalostný, Vítr rval se s temenem vrchu, roztrhnul plamen hranice a potom mezi lkáním a hrozným jekem utekl po svahu do tichých borů v údolí.

Zaplakaly po samotách lesních žalostně „bohyňky“, zakvíleli ubožátka

ných dcer Stehlíkových na památku tři kraslice, vajíčka různě malovaná a barvená. Jedno mělo nádhernou žlutou barvu, zlatožlutou, lesku síry. Ptám se zvědavě, čím se obarvilo.

— Tak jsme to robily: Suchými listy „zimovítu“ ovinuly jsme vejce, potom dobře plátnem ovázaly a pět minut vařily. To je celé tajemství. —

Také na naší Volyni dívky na velikonoce dávají chlapcům vejce barvená na žluto ocúnem.

Chmelařům.

(Dokončení ze str. 1.)

aby jejich chmel se stal co do jakosti prvotřídní a tím také odbytnější a lépe honorovaný. Chceme-li, aby naše zboží nebylo úplně zatlačeno do pozadí jako podřadnější surovina, je nutno vynaložit všech možností, aby chmel náš, který má již svoji marku neutrpěl na svém odbytu.

Předpokládám snad správně, povím-li, aby naši chmelaři konečně se zorganisovali, pojednali na své schůzi co počíti, aby jednak katastrofy letošního rázu se neopakovaly a pak, jak nutno postupovati, aby chmele volyňské udržely si dobrou pověst a tudíž i magnetismus pro kupující.

Oznámení.

Správa České matice školské oznamuje, že pro rok 1938 Matice opět vydá „Rodinný kalendář Volyňských Čechů“, ve kterém veškerá zábavná část bude od našich volyňských spisovatelů.

Abychom neměli obtíží s dopravou jako roku minulého, kalendář se tiskne v Lucku. V prodeji se ukáže v měsíci listopadu v ceně 1,50 Zl ač bude obšírnější než minulý.

Kalendář se jistě bude líbititi a protož jej doporučujeme všem rodinám a jednotlivcům a prosíme aby při nakupování kalendářů jiných bylo pamatováno na náš volyňský kalendář.

Správa České matice školske v Polsku.

Kronika.

Významné dni na Vilensku.

Minulou neděli v zemi Vilenské v Zulově Svaz záložníku odevzdal národu nově postavený dvůr rodiny Piłsudskýh a symbolickým aktem v Bezdanach slavnostně posvěceno 100 nových škol, které ponesou jméno Josefa Piłsudského. Slavností se zúčastnil P. President Rzplitej, ministři a vysocí hodnostaři. U této příležitosti P. President pronesl řeč v které vzpomněl, že myšlenka o budově těchto škol vznikla při pohřbu srdce Velkého Maršálka a vláda i veřejnost vilenská rychle uvedla ji v skutek. Těchto 100 škol ještě neřeší problém nových vzorných školních budov v celém státě, ale jest to známka, že vláda a veřejnost v této cestě budou pokračovati.

„Ať světlá osobnost Jeho“ — pravil na zakončení řeči P. President — „vede celý národ k velké budoucnosti, po cestách, které nám vytknul Jeho velký duch, ať naplní nás důvěrou a vírou v další válce o nejlepší rozvoj Rzeczypospolitej.“

Z Hulče.

Posvícení v Hulči se odbude dne 7. a 8. listopadu.

Výbor českého klubu.

Poděkování.

Odbor ČMŠ. ve Zdolbunově kvituje tímto p. Vladimíru Tomáši učiteli zdejší školy za dar ve prospěch školy Zl. 25.— a p. Emilu Červinkovi, rolníku v Hlinsku za dar Zl. 10.—

Ceníme si vřelé přízně a srdečně děkujeme:

Štěpán Blažek, pokladník. Alexandr Khol, předseda.

Nový předseda FIDACu.

Sjezd federace bývalých bojovníků FIDACu zvolil jednomyslně novým předsedou na příští období generála a bývalého ministra Goreckého. Dosavadní předseda italský slepec Carlos Delkroix byl zvolen čestným předsedou.

Polský vývoz másla.

Za prvých osm měsíců letošního roku Polsko vyvezlo 4,770.000 kg másla proti 6,927.000 kg za stejnou dobu v minulém roce. Tento pokles, který dosahuje asi 30 proc. Lze vysvětliti jednak zmenšenou produkci mléka pro nedostatek píce, zaviněný suchem, jednak zostřením vývozních ustanovení v souvislosti s novými standartisačními opatřeními. Na prvém místě mezi odběrateli másla je Anglie a Německo. Vývozem másla zabývala se letos výlučně mlékárenská družstva.

Japonské ztráty v Číně.

Jak oznamuje admiralita, vykazuje japonské námořnictvo za čínsko-japonského konfliktu až dosud ztrátu 1133 mužů a 39 letadel. Jak admiralita dále oznamuje, zničilo japonské loďstvo a japonské letectvo 18 čínských válečných lodí z nich 7 křižníků a 8 torpedoborců, dále 181 čínske letadlo při leteckém boji a 143 letadla při bombardování letišť. Bylo zničeno 18 čínských letišť a 10 skladišť střeliva.

Šest japonských letadel bombardovalo čínské pobřeží, jakož i Nantao, zatím co tři další letadla bombardovala Čapej.

Japonci se připravují k nové ofensivě.

Přes prudké deště dopravují Japonci posily na všechny fronty a starají se o všelijaká opatření, poněvadž očekávají v sobotu, v den 26. výročí založení čínské republiky, ofensivu protivníka. Podle zpráv bude na čínské straně 50 francouzských a ruských letadel, která nedávno byla poslána do Nankinu. Nyní přemisťují Japonci většinu svých letadel na Yantsepo na ostrovy před pobřežím, poněvadž se obávají opětného nočního leteckého útoku na japonská letiště.

Koncem týdne změnily se deště a nepohody v krásné počasí a s ním začaly na šanhajské frontě na všech úsekách vojenské operace, které však přece jen byly ztěžovány blátivým terénem. Japonci manévrovali hlavně na pravém křídle fronty, ale nedosáhli žádného pozoruhodnějšího úspěchu.

---

i létavci ukrytí v houštinách na pokrajích lesů, hleděli s úžasem na hořící hranici, kterou kati na všech stranách pilně střehli, aby plně dohořela.

Na druhé straně polany vyhlížela bledá a ustrašená tvář vesnického čeledína. Byl to milenec upálené čarodějnice. Jak omámený držel v ruce sekeru; nevěděl, co by měl učiniti. Udeřiti sám jeden na ozbrojenou sílu? Beznádějný boj. Hleděl tupě jak plameny tvoří těsný kruh kolem nahého těla jeho milenky, jak muka a bol křiví její červená ústa, tak horoucí a sladká při hubičkách... A kdy vítr rozhrnul na chvíli krvavé jazyky, jinoch se divokým hněvem zatřasl, pocítil náhle celou hrůzu muky smrtí upálením. Jako zuřivé zvíře vrhl se na stráž, ale nehybně se svalil probodnutý s několika stran ostřím kopí. Mrchu hodili pacholci mezi křoviny na pospas divokých psů a vlků.

Plameny hranice s čarodějnicí neuhasily jiných ohňů pálených na večer svátku křesání ohně. Po všech návrších v okolí, po lesních polanách i po dalekých rovinách zaplanuly červené záře. Při nesčetném počtu ohnišť oslavovaly se hody, uctívali se bohy skákáním i tancem, na konec, okolo půlnoci hledaly dívky ve společnosti jinochů zázračný květ kapradě. Noc dýchala radostí a teplem, byla stvořena pro lásku a rozkoš...

Jenom temeno Lysé hory tonulo ještě v smutném blesku dohasínající hranici a utrpení. V oddáli k městečku rýsovala se černá linie průvodu, po jehož obou stranách bylo temno, lid obával se tu vykonávati obřad křesání ohně, aby nebyl souzený, mučený a pálený.

A dále hořívala hranice na štítu Lysé hory. Upáleno tam celou řadu čarodějnic a kacířů, ale nijak to nepomáhalo. Rok ročně svaté pohanské ohně hořely po dalekých stráních, po lesních samotách na oslavu boha Svarožica. Živá příroda bránila starou víru a své mocné bohy. Konečně bylo ujednáno, aby na zlost satana pohanského na místě, kde na hranici páleno nevinné oběti, postaven byl veliký klášter, nad jehož bránou skvěl se zlatý nápis z božího přikázání: nezabiješ!

Katalánský president Companys odstoupí. — Vláda do Barcelony.

Katalánský president Companys bude případně jmenován zastupujícím ministerským předsedou valencijské vlády v souvislosti s hlášením o připravovaném přesídlení části valencijských úřadů do Barcelony. Do Barcelony přesídlí alespoň ministerstvo války. President Companys oznámil prý tisku, že se vzdá svého nynějšího úřadu podle katalánské ústavy, předpokládající odstoupení presidenta v případě nového svolání parlamentu. Companys nebude podle toho kandidátem při nových volbách v listopadu.

Prudké boje na asturské frontě.

Hlavní stan generála Franca hlásí postup vojsk na asturské frontě, kde vládní oddíly utrpěly těžké ztráty. Francovci se zmocnili několika důležitých výšin a 13 vesnic mezi nimi Seguendo, Soto de Cangas a Caogas de Onis. Tuto poslední vesnici vládní oddíly úplně zničily. Na ostátních frontách se ozývala dělostřelecká palba.

Vládní ministerstvo národní obrany španělské praví, že Francovci pokračovali v útocích na severní a východní frontě, kde obsadili několik strategických bodů. Na jižní frontě byly svedeny zvláště tvrdé boje. Dále se oznamuje, že Francovo letectvo svrhlo do prostoru Cangas de Onis více než 150 bomb, takže tato osada byla požárem úplně zničena.

Na území Francovců bylo zavedeno vyučování náboženství, jako závazné pro skládání zkoušek bakalářských.

Vyšetřování únosu gen. Milera.

Do Estonska odletěl francouzský policejní komisař, pověřený vyšetřováním případu zmizelého generála Millera a Skoblina. Na cestě ho doprovází ruský tlumočník. Do Francie přišla totiž pověst, že generál Skoblin se po svém útěku z Paříže uchýlil do Estonska, kde prý žije u svých přátel. Jeho choť, zpěvačka Plevickaja, konala totiž v poslední době turné v různých baltických státech, m. j. také v Estonsku.

V Habeši zuří stále drobná válka.

V Habeši zuří stále drobná válka. Při nedávném habešském útoku na Aduu bylo zabito 200 Italů. Návštěva maršála Grazianiho v Assabu, jež měla platit inspekci stavěné silnice mezi Assabem a Dessií, musila býti pro nepokoje odročena. Také mezi Addis Abebou a Massavou se neustále bojuje a dochází zde k stále častějším přepadům s habešské strany. Anglické časopisy poznamenávají, že je v Habeši nouze o potraviny, neboť je připuštěn jejich dovoz pouze z Italie. Kromě toho se v průběhu italské kolonisace objevil podstatný nedostatek kapitálu, který se v hospodářském životě země silně ozývá.

Oznamuje se z Neapole, že vypraveno několik lodí s vojskem do italské východní Afriky, a to v souvislosti s vážnými nepokoji v severohabešském městě Makale.

President Roosevelt je pro mír pro celou generaci.

President Roosevelt svolal na den 15. listopadu zvláštní zasedání spolkového kongresu. V řeči, šířené rozhlasem po celé zemi, opakoval president svůj nedávný mírový projev k celému světu. „Spojené státy nemohou lhostejně přihlížeti rušení civilisačních hodnot,“ pravil president. „Přejeme si mír nejen pro svou generaci, nýbrž též pro své děti. Chceme udržeti světovou civilisaci, aby též americká civilisace i dále byla podporována výkony civilisovaných lidí v ostatním světě.“ Roosevelt mluvil o míru, založeném na společných požadavcích všech národů, přejících si rovněž mír. V této souvislosti pravil president Roosevelt o konfliktu Dálného východu, že vyjednáváním a ujednáním se posléze musí najít vyřešení dnešní situace v severní Číně. „Spojené státy oznámily již svou ochotu zúčastniti se konference devíti mocností. Spolupráce je jistě jedním z předpokladů k nalezení prostředků k zajištění trvalého světového míru. Vývoj civilisace a lidského blahobytu je založen na určitých společných zásadách, které musí uznávati každý v soužití s ostatními. Právě tak je vývoj světového míru závislý od určitých zásad, jichž musí národy vzájemně používati. A všechny národy musí uznati zásadu, že porušení těchto zákonů vzájemné dohody jednotlivcem ohrožuje všechny.“ Posléze soustředil president Roosevelt svou řeč předně na vnitropolitické otázky. Jak oznámil Roosevelt, je hlavní příčinou svolání kongresu porada o zakonodárství kontroly žní, avšak potom budou asi na pořadu otázky zahraniční politiky.

Různé zprávy.

Vévoda z Windsoru nebude v USA uvítán oficiálně.

Prohlášení stát. tajemníka Cordela Hulla, že podle rozhodnutí washingtonské vlády, nebude vévodovi z Windsoru přichystáno oficielního uvítání při jeho návštěvě do USA, stalo se na základě některých předběžných demarší britských vládních kruhů, přesto ale činí se již dnes rozsáhlé přípravy k přijetí vévodského manželského páru a návštěva tato bude zlatým hřebem společenské sezony americké.

Americký konsul v Bejrutu zavražděn.

Generální konsul Spojených států amerických v Bejrutu byl zavražděn ranami z revolveru, vystřelenými neznámým pachatelem. Dosud se nepodařilo zločin vysvětliti.

Vrahem amerického generálního konsula je 35letý Armén, jenž přicestoval z Ameriky. Podařilo se ho zatknout na útěku. Konsul Marriner byl zavražděn v okamžiku, kdy vystupoval z auta před americkým konsulátem v Bejrutu. Pachatel na něho vypálil tři rány, neboť se domníval, že generální konsul odmítl jeho žádost o visum. Vrah byl zatčen a vyslechnut francouzskými úřady.

545. výročí objevení Ameriky.

V Římě a Janově, rodišti Kryštofa Kolumba, bylo oslaveno 11. t. m. 545. výročí objevení Ameriky. Obě města byla ozdobena prapory. Janovská pietní slavnost konala se v rodném domě Kolumbově, v Římě v italském ústavě pro americké studie.

V Buenos Aires byl v tento den slavnostně zahájen provoz na nové, 140 metrů široké třídě, nazvané Avenida 9. července. Je to jedna z největších ulic na světě.

Půjčovny letadel v Londýně.

Na londýnských letištích existují půjčovny sportovních letadel. Kdo chce si letoun vypůjčiti, musí se prokázati mezinárodním pilotním diplomem, podrobí se krátké zkoušce šéfpilota půjčovny a zaplatí v naší měně asi 60 Zl. za hodinu. V poplatku je zahrnuta i pojišťovací prémie za havarii. Půjčovny dobře prosperují.

Rumunští národní hrdinové, Horia, Clošča a Crišan.

Dne 14 listopadu budou v rumunském korunovačním městě Albě-Julii oslaveni vůdcové národní revoluce Horia, Clošča a Crišan. Tři jména. která jsou Rumunům stejně drahá jako nám jméno Koziny. Tři mužové, jejichž snažení, osud a památka se velmi podobají našemu chodskému povstání.

Bylo to v době, kdy starý feudalismus dokonával a z pudu sebezachování používal proti hlasatelům nového, svobodnějšího řádu stále krutějších zbraní. Rumunská odrodilá šlechta, saští a maďarští magnáti zotročovali rumunský lid, jehož práva byla stanovena listinami. Vzpoury se množily v celé říši. Prostý mnich Sofronius, zvaný „králem Sedmihradska“ vedl hnutí, které nabývalo hrozivé povahy. Celá doba byla zmítána myšlenkami, které se hnaly Evropou a vybuchly nakonec ve francouzské revoluci.

Zde byla půda pro revoluci sociální povahy zároveň s národním rázem. Pevní sedláci, mající národní vědomí a držící si ještě část svobody, měli své bašty v horách, ve Fagaraši, Munti, Apuseni; na úpatí těchto hor pracovali otroci v dolech na zlato, v rovinách vládl těžký útlak německých a maďarských magnátů.

S hor sestoupil sedlák Nicolas Ursu Horia, inteligentní a vzdělaný, rozený diplomat, a vydal se na cestu do Vídně k císaři Josefu II. Císař byl nemocen. Horia přišel po druhé, po třetí, po čtvrté. Císař byl udiven jeho vzdělaností, jeho plynnou němčinou. Horia se vrátil domů, když ještě ve Vídni navázal styky s tajnou organisací vídeňských Rumunů „Bratrství

kříže“. Ale viděl, že od císaře nemůže dosáhnouti splnění požadavků svého lidu. Vypuklo povstání se všemi průvodními zjevy revoluce. Odpor lidu, vedeného ještě Cloščou a Crišanem, kromě Horie, byl tvrdý. Ale pak přišla na pomoc osudná průvodkyně revolucí, zrada. Císařské vojsko nabylo převahy a Horia, aby ušetřil lid zbytečného krveprolití, dal rozkaz, aby se jeho bojovníci rozešli. Sám byl zatčen 27. prosince 1784, necelé dva měsíce po začátku povstání, a s Cloščou a Crišanem uvězněn ve sklepeni pevnosti v Albě Julii. Odmítl soudce a žádal, aby byl slyšen císařem, ale marně. Crišan se nechtěl vydati do rukou kata a zemřel vlastní rukou: řemínky s opánků si zadrhl hrdlo. Horia před svou smrtí zahanbil zrádce, oznámiv veřejně jejich jména. A spolu s Cloščou zemřel 28. února 1785 strašnou smrtí, s údy zlámanými mezi loukotěmi kol. Aby jejich smrt byla co nejpůsobivější jako odstrašující příklad, byli z okolí přivedeni vesničané a zaplaceno jim, co potřebovali na cestu.

Na místě, kde hrdinové byli popraveni, stojí dnes pomník. Nad pevností, která věznila vůdce potlačených, tyčí se věže korunovačního chrámu králů svobodného lidu.

Dary a věnování.

SEZNAM

sbírek obdržených ve prospěch České matice školské a jejího školství v měsící září 1937 roku.

1. Při zdvíhání hromosvodu u p. J. Saláka a jiných v Moskovštíně sebráno ve prospěch Matice mezi přítomnými Zl. 8·20

2. O svatbě sl. E. Brindové v Omelanštíně a p. Vl. Šťastného z Ulbárova na podnět družby p. V. Šťastného ve prospěch Matice sebráno Zl. 18·55

3. Paní R. Mráčková z Volkova k uctění památky dvacátého výročí úmrti svého drahého otce, věnuje ve prospěch Matice Zl. 10.—

4. O svatbě sl. Ž. Beštové v Bakovcích a p. A. Bohatého z Libánovky na podnět p. J. Pokorného sebral ve prospěch Matice p. J. Medlík částku Zl. 20.— Při téže svatbě u ženicha v Libánovce na svůj podnět p. V. Bohatý ve prospěch Matice sebral Zl. 14.—

5. Varšavští krajané věnují ve prospěch Matice Zl. 30.— a podporu pro ž ka na učitelském ústavě Zl. 23.— Úhrném věnují Zl. 53.—

6. Při obžinkové zábavě v Teremně p. V. Damášek ve prospěch Matice sebral Zl. 26.—

7. O svatbě sl. O. Pajerové a p. J. Řeháka v Libánovce sebráno ve prospěch Matice Zl. 27·65

8. Při pohřbu pí. Z. Zikánové v Novokrajově na podnět sl. Křížkové ve prospěch Matice sebráno Zl. 25.—

9. O křtinách u p. J. Kužely v Ulbárově na podnět šťastného otce a p. V. Vondráčka ve prospěch Matice sebráno Zl. 10·70

10. O svatbě sl. S. Buršové a p. V. Křivka v Sofievce I. na podnět učitele M. Šulženky ve prospěch Matice sebráno Zl. 14.—

11. O svatbě sl. M. Žáčkové a p. V. Glose v Sofievce I. na podnět p. J. Horáka ve prospěch Matice sebráno Zl. 17.—

12. Tělocvičná jednota Sokol ve Straklově prostřednictvím místního od boru ČMŠ. ve prospěch Matice věnuje Zl. 10.—

13. O svatbě sl. O. Millerové a p. V. Hajného v Novinech na podnět učitele Vl. Ficka sebral ve prospěch Matice p. V. Žďarský Zl. 27 65

14. O svatbě sl. M. Hamáčkové z Dembrovky a p. V. Šťastného z Hrušvice na podnět p. J. Dražila a p. V. Moravce ve prospěch Matice sebráno Zl. 36.—

Úhrnem obdrženo Zl. 317·75

Všem dárcům, jakož iniciatorům a sběratelům za zaslané dary nejsrdečnější děkuje

Správa České matice školské v Polsku.

Ženská hlídka.

Aforismy o ženách.

(Dokončení.)

George Elliot píše: Polovina nepříjemností rodinných ušetřily by sobě ženy, kdyby se dovedly zdržeti od slov nepotřebných a nerozumných, mlčení u žen jest jen pomlčkou, aby mohla soustředíti nové myšlénky.

Byron znal dokonale ženské pohlaví, když tvrdí, že dvě ženy jsou v stavu otráviti povětří, Rechepin to změnil a napsal, že jedna žena děla z pekla opravdové peklo. České přísloví mluví: dvě ženy na rynku — hotový jarmarek. Židé v Polsku jsou přesvědčeni, že není dobře vařiti v hrnku, v

bouřen dvojnásob, když slyšel příkrou odpověď Rotbornovu. Nešťastná hraběnka, ani nevědouc, pomáhá úhlavnímu nepříteli svého rodu a pojí se se šlechticem, jenž si ponechal všecky vlastnosti bankovního makléře. Na jedné straně horuje a zápásí pro vysoké zájmy šlechtické povýšenosti a na druhé se propůjčuje k nízkým útokům. A marno by bylo s ní hovořit a přemlouvat. Je slepá ve své zlosti a ochotně půjde, kam ji Rotborn zavede. Půjde-li to takhle dál, odjede na několik týdnů z domova, aby vyhnul dalším stykům s Rotbornovými, ale přes veškerý odpor své choti Arturovi padnouti nedá.

Dlouho přemýšlel, až konečně se zavřel do kanceláře a psal několik dopisů. Sám je odnesl na poštu, kolem níž šel, jako by šel podívat se na pole, na nichž čeládka ze dvora pracovala.

Zatím hraběnka odbyla si poradu s Rotbornem a po ní psala Arturovi dopis. Jako by srdce její překypovalo láskou a starostí o jeho budoucnost, vyzývala ho, aby zanechal pošetilých vzdorů a přijel do Červené. Líčila mu neutěšitelný zármutek Alicin, její krásu a jímavost, líčila svou i hraběte bolest a velikou starostlivost Rotbornovu.

„Nepřijedeš-li a nenapravíš-li, co jsi pokazil, nikdy víc ode mne ani řádky neobdržíš

že je ve svém pokoji a hrabě poslal k němu lokaje se žádostí, že by rád s ním mluvil.

„Co se to stalo, barone?“ tázal se hrabě, sotva osamotněli. „Vy jste skoupil Arturovy pohledávky. Za jakým účelem jste to učinil?“

„Jsem přece obchodník a jest přece v mém zájmu, abych své peníze bezpečně uložil. Myslíte, že snad nejsou peníze na Ředhoři dobře uloženy?“

Tvářil se nevinně a přimhouřiv oči klidně snesl nepokojný pohled hraběte.

„O to se v tomto případu nejedná, vám jako obchodníkovi by peníze jinde nesly větší zisk. Vy chcete snad Artura zničiti?“

„Co vás to, příteli, napadá!“ bránil se udiveně. „Naopak, dozvěděv se o tísni Arturově, chtěl jsem mu uspořiti strach, aby se nedostal do nesvědomitých rukou. Musil bych býval jednou tak jako tak tu částku platiti, zaplatil jsem ji tedy napřed. Aspoň nebudou lidé o mém zeti povídati, že je zadlužen.“

„Dovolte, víte přece, že otázka sňatku je velice nejistá,“ namítal hrabě mrzutě.

„Až dosud byla, teď však doufám, že Artur zmoudří,“ odpovídal Rotborn s klidem, jenž hraběte sice dráždil, proti němuž však byl bezbranný.

„A co když nezmoudří, když opravdu necítí již lásku k Alici a jako čestný muž

němž jiný kaši míchal a uzavírají sňatky za mladosti; neboť mladé dřevo dává později dobrý oheň. Benátčané dokazují: V dvacátém roce — krásná dívka, v třicátem — ohnivá samice, v čtyřicátem — histerická příšera, v padesátém — hloupá bába, v šedesátém přípravek do octa jako stará panna.

Mnoho filosofů se shoduje v tom, že ženy nejraději bojují slzami a zemdlením, umírají v křečích, aby dosáhly svých cílu; když žena tvrdí, že dva a dva jest pět musí to dokázati pláčem a z přesvědčení omdlíti.

Vzpomínám, že před nekolika lety navštívil českou Volyň mladý žurnalista a kritik to se ví z Prahy. Znal všechno na světě a všemu rozuměl. Na přátelském večírku se dost pilo a jedlo. Docela chvalitebná věc, jsme národem pohostinným. Máme v Lucku světoznámý pivovár. Náš kritik se do „Sakury“ zamiloval s celou silou duše a temperamentu a mluvil docela jasně jak otevřená kniha. Všecko se kritisovalo. Potom se přišlo na Volyňanky, naše dívky, naše ženy, na život rodinný, na všecko, nic se nevynechalo. Na návštěvu dobrých žurnalistů a kritiků z Prahy se vždy těšíme, otevíráme jim dokořán duši i srdce, posloucháme jejich rady a pokyny, naučí nás mnohému, co ještě nevíme, hlavně jejich regule „co nám scház“ a „jak vypadáme“ mají pro nás význam. Co chceme více?

Musím naše povídání „o ženách“ ukončiti. Náš kritik z Prahy mluvil o krásných Volyňankách celou hodinu a na konec pronesl: Mám jedinou radu pro muže, aby na tom slzavém údolí byl už jedenkráte pokoj, aby panoval rodinný mír v každé domácnosti a nebylo nikde zlosti a neshody: — Milujte ženy, ale všecky! —

Pro pána krále! To by si člověk dal! Na šišato, na placato by to všude vypadalo. V každé rodině by nastalo hotové peklo; slzy, krev, hrnce, všecko by litalo. Co by tomu ženy řekly aby muži měli právo a dovolení milovati všecko, co jim do cesty přijde!

Za takovou upřímnou radu Volyňanky upřímně děkují.

Hospodářský zpravodaj.

Nakládání bramborů pařených.

(Dokončení.)

Také se mohou nakládati brambory syrové současně s pařenými; dávají se buď střídavě po vrstvách asi 20 cm vysokých, aneb se míchají brambory syrové s pařenými (rozřezané neb rozstrouhané).

Na základě zkušeností, získaných jak pokusy vlastními, tak cizími, jest lépe, kde tomu poměry dovolují, nakládati brambory pařené než syrové. Pařené brambory dají se totiž velmi dobře upěchovati, takže pak tvoří kompaktní jednolitou hmotu. Lépe také zakysávají a dávají bezvadný zákys i v obyčejných jamách. Zadržují v sobě všechnu vegetační vodu, která ze syrových při krouhání vytéká.

Ztráty na živinách u bramborů pařených jsou obyčejně menší než u syrových. V jamách s propustnými stěnami ztrácejí syrové přes 20 proc., pařené asi jen 10—14 proc. V jamách nepropustných, vyzděných neb vycementovaných jsou tyto ztráty mnohem menší; u pařených bramborů nejvýše asi 4 proc., u syrových asi 7—8 proc.

Zakysávaní bramborů má četné výhody:

1. Ztráty na živinách se proti uchovávání ve sklepích nebo krechtech značně zmenší.

2. Naložením možno zachrániti a uchovati i brambory silně vodnaté, zmoklé, nahnilé (tyto ovšem po odstranění nahnilých míst), dále brambory zmrzlé, poškozené neb ty, které odpadají při výběru hliz k sadbě.

3. Zakysané brambory vydrží v dobrém stavu rok i déle.

4. Zaujímají také menší prostoru než brambory v původním stavu. Jeden krychlový metr naložených bramborů pařených váží asi 9—10 q (pod-

CENY OBILÍ.

Záznam 12.X. volyňské plodinové bursy.

Žito	zl. 21.50	za 100 kg
Pšenice	„ 27.—	„
Ječmen	„ 18.25	„
Oves	„ 17.50	„
Hrečka	„ 18.—	„
Proso	„ 18.—	„
Řepák	„ 65.—	„
Hrách	„ 30.—	„
Seno	„ 10.—	„
Sláma	„ 5.—	„
Jetel	„ 97.—	„

278.

bude hledati své štěstí jinde?“

„Jako čestný muž nemůže hledati své štěstí jinde, dokud nedostojí svému prvnímu čestnému slovu, které dosud nerozvázal,“ řekl Rotborn, dodávaje svému výrazu jakési panovité kousavosti „Není přece selským hochem, který běha od jedné nevěsty ke druhé. A zapomněl-li snad na své dřívější čestné závazky, dám mu trochu na pamětnou. Takovým pánům neuškodí, když se naučí trochu přemýšlet, dříve než něco provedou.“

„Nu ano, s tím vším souhlasím, mně samotnému jest to nevýslovně trapné, celý pokoj domácí jest rozvrácen a Alice je mi hluboce lito. Jenže by nebylo šlechetné pro lehkomyslnost hned trestati a vy trestat chcete. Nebyl bych se divil, kdybyste byl získal poslední dluhy Arturovy, vy jste také převzal pevné a jisté vklady pozemkových bank, které se nemusily ani o haléř báti. To má svůj určitý cíl.“

„Má. Právě dnes přišla i mně zpráva, že vtělení mých pohledávek jest hotovo a že jako já, též baron Artur o tom dostane písemnou zprávu. Hraběnka mi slíbila, že zapomene na svůj hněv a pozve ho ještě jednou do Červené. Mám velikou naději, že Artura co nejdříve zde uvítáme.“

„Já této naděje nemám,“ řekl hrabě nevlídně.

„Potom arci bude vše nepříjemné,“ odpověděl Rotborn studeně.

Chvíli panovalo tísnivé ticho.

„Zaručím se za Artura, že zaplatí a kdyby upadl v okamžitou nesnáz, opatřím peníze,“ řekl hrabě po chvíli.

„Zaručí-li se také hraběnka, ochotně přijímam. Neurazte se, ale v tomto případě budu si počinati bezohledně a nepřipustím, abyste Artura sám kryl. Hraběnka je jeho tetou a ta promluví poslední slovo.“

„Vaše slova nejsou sice pro mne lichotivá, tuším však, že je pronášíte s vědomím hraběnčiným, což je pro mne dvojnásob trapné. Je pravda, že můj majetek je z polovice vázán jménem hraběnčiným, dejde-li však k nejhoršímu, snad někde jinde seženu potřebný úvěr.“

„Nenamáhejte se zbytečně, povídám otevřeně, že toho nepřipustím,“ pronesl Rotborn se skrytou vyhrůžkou

Hrabě zbledl, stáhl obočí a chvíli patřil na Rotborna se zjevným pohrdáním. Byl blízek výbuchu, upamatoval se však, že je Rotborn jeho hostem, a proto se přemohl. Chladně se mu uklonil a beze slova vyšel ven. Byl pobouřen zprávou svého přítele, který se již dověděl o úskoku Rotbornově a nyní byl po-

279.

le ušlapání), takže podle toho 100 q naložených brambor vejde se do jámy obsahu asi 10 m³, což odpovídá jámě asi 2½ m dlouhé, 2 m široké a 2 m hluboké. K uložení bramborů ve stavu původním jest zapotřebí prostoru mnohem většího.

5. Správně naložené brambory mají téměř totéž složení a výživnou hodnotu jako brambory čerstvé.

Krmnými pokusy na prasatech provedenými ústavem bylo zjištěno, že také přírůstky na živé váze byly téměř stejné po zakýsaných bramborech pařených jako po bramborech uložených v krechtu. Obojích bramborů, z krechtu i zakysaných, podávaných vedle určité dávky základní do sytosti, zkonsumovala prasata skoro stejné množství.

Z Chmelného trhu.

CHMEL.

Žatec 8.X.

Koupě žateckého chmele se v posledních dnech změnily ve velmi čilý nákup. Zájem byl o všechny kvality, ale převážně se kupovaly prima chmele a pak střední druhy. Ze zvýšeného zájmu opětně profitovaly tyto střední druhy, jež pod 700 — Kč lze dnes těžko dostati. Z venkova jsou odebrány ¾ letošní sklizně na Žatecku, kdežto Úštěcko a Roudnicko je skoro vyprodáno. Potvrzují se zprávy o nižší sklizni chmele v Americe a stoupajících cenách chmele na tamních trzích, jakož i to, že žatecký obchod velké množství chmele zaprodal aniž, by měl značnou část krytu. Konečně zvýšený výstav piva u nás proti loňsku o 8 proc. přiměje i domácí pivovary k většímu nákupu chmele, nehledíme-li k celkovému světovému vzestupu konsumu piva. Při koupích žateckého chmele se platí podle jakosti Kč 700.— až 1.000.— za 50 kg.

Veřejná známkovna chmele v Žatci ověřila a vyexpedovala dodnes 17.000 žoků v čisté váze 43.000 c. c. žateckého chmele sklizně 1937.

Český odbor Jednoty chmelařské v Žatci.

Adresa redakce a administrace: Kwasiłów na Wołyniu. Tiskne a vydává Vydavatelství a tiskarna „Hlas Volyně“ spol. s r. o. Odpovědný redaktor V. Perný. Roční předplatné 10 zl., čtvrtletně — 3 zl. Do zahraničí o 2 zl. 50 gr. ročně více. Cena inserátu: vel. 1/12 zadních stránek 6 zl. za jednou. V předu o 50% dráže. Při delší inserci značná sleva.